

καὶ ἀμυγδαλωτοί. Πάντα τὰ χρυσώματα, αἱ κανθαρίδες κ.τ.λ. εὐρίσκοντο εἰς τὴν κλασικὴν ταμπακίεραν τῆς στολισίας.

Μετὰ ταῦτα ἔκοπτε τὸ ὑπὲρ τὸ μέτωπον μέρος τῆς κόμης τῆς νύμφης, ὡς καὶ ἦδη ἐπ' ἐσχάτων ἐπεκράτησε νὰ γίνηται, ἐσχηματίζοντο δὲ οὕτω τὰ λεγόμενα κλανκιούλια, τὰ σήμερον λεγόμενα ἀφελειαίς· εἶτα ἐξέπλεκε τὰς πλαγίας πλεξίδας καὶ τὰς ἐρρίπτε πρὸς τὰ ἐμπρός (περτσέμια¹) ἀναμειγμέναις μετὰ χρυσῶν νημάτων, (ἰντράδαις καὶ ἀέρας) ἐνῶ ὄπισθεν ἐκρέμαντο αἱ ὑπερτεσσαράκοντα πλεξίδες (πισκιούλια) καλύπτονται πάντες τὴν ὠμοπλάτην.

Μετὰ ταῦτα — καὶ ἡ ὥρα εἶχε βεβαίως ἀρκετὰ προχωρήσει — ἤρωάτο ἡ νύμφη ἂν θέλῃ νὰ ὑπανδρευθῆ με σεργούτσα καὶ κορώνα ἢ με μόνον σεργούτσα. Καὶ τὰ μὲν σεργούτσα ἦσαν μικρὰ μεταλλινὰ ῥάβδοι, αἰτίνες, ὡς τὰ στελέχη φέρουσι τὸ ἄνθος, ἔφερον ἐπὶ τῆς κορυφῆς των ὀγκώδεις θυσσάνους ἐκ πυκνῶν, λεπτῶν, καὶ χρυσῶν συρμάτων, ἐν οἷς ἐπερῶντο πούλιας, διαφόρων χρωμάτων, διατελοῦσαι εἰς ἀένναον καὶ τρομώδη κίνησιν. Πέντε συνήθως τοιαῦτα μεταλλινὰ ῥάβδοι ἦσαν κατὰ σειρὰν προσηλωμένοι εἰς χρυσὴν ταινίαν πλήρη ἀνθέων περιστέφουσαν τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μέγα σύμπλεγμα ἐκ νομισμάτων, ὅπερ ἐλέγετο ἰδίως κορώνα. Τὰ σεργούτσα, ἅτινα ἐλέγοντο καὶ κορώνα, ἦσαν κτήμα τῶν διαφόρων ἐκκλησιῶν δι' αὐτῶν δ' ἐξόλιζον τοὺς ἐπιταφίους· καὶ συνήθως οἱ μὲν περὶ τὴν Πλάκα κατοικοῦντες ἐδανείζοντο τὴν κορώνα τῆς Παναγίας Ντουβέργαινας, οἱ δὲ Κατωμερίταις τὴν κορώνα τῆς Παναγίας τοῦ Ἀγγέλου. Πολλοὶ ὅμως ἐπίσημοι οἰκογένειαι κατὰ τὴν ἐπανάστασιν εἶχον ἰδιόκτητα σεργούτσα, ἴσως ἐκ καταστραφειῶν ἐκκλησιῶν παραλαβοῦσαι ταῦτα. Σῶζονται δὲ τοιαῦτα, ὡς ἐπληροφόρηθη, εἰς τὴν Μοῦνην τῆς Πεντέλης, καὶ εἰς τινὰς οἰκογενείας.

Ἡ ἰδίως κορώνα ἦτο ὕφασμα βελούδινον ἐρυθρὸν ἐν σχήματι περιλαιμίου τῶν νηπίων (σαλιαρίτα) ἀνστραμμένου· προσαρμοζομένη αὕτη ἄνωθεν τοῦ μετώπου καὶ κατερχομένη ἑκατέρωθεν παρὰ τὰς παρῆας ὑπεβαστάζετο ὑπὸ ταινίας χρυσῆς (καψάλι) κάτωθεν τῆς σιαγῶνος διερχομένης καὶ ἑκατέρωθεν ὑπὸ τὴν κόμην ἐπὶ τοῦ ροτοζίου (παρθενικοῦ φρεσίου) ἢ φρεσίου κοινῶν κεκαλυμμένου ὑπὸ μαργαριτῶν, πορπουμένης. Ἡ κορώνα ἦτο κατάφορτος ἐκ πολυτίμων κοσμημάτων, νομισμάτων κτλ., ἅτινα συνήθως ἐδανείζοντο παρὰ διαφόρων κατόχων.

1. Τόσον τεχνικῶς καὶ καλλιτεχνικῶς κατασκευάζοντο τὰ περτσέμια, ὥστε ἐνέπνεον τοὺς τότε ποιητὰς ψάλλοντας·

Περτσέμια ἔχει στὴ μιά μεργιά,
περτσέμια ἔχει στὴν ἄλλη,
μαργαριτὰρὶ στὸ λαιμὸ
καὶ γιούλια στὸ κεφάλι. . .

Ὅπως κατανοηθῆ τὸ παράδοξον τοῦτο οἰκοδόμημα, ὅπερ δικαίως περιηγητὴς ἀποκαλεῖ τεράστιον ἀμφιθέατρον, παραθέτομεν ἀπεικόνισμα τῆς κεφαλῆς τῆς νύμφης, ἀντιγράψαντες αὐτὸ ἐκτοῦ συγγράμματος τοῦ ζωγράφου Dupré « Voyage à Athènes », σελ. 37.

Ὅταν ἡ νύμφη ὑπανδρευέτο με μόνον σεργούτσα, ἐπὶ τῶν μνηγγῶν ἔφερε δύο μεγάλα φλωρὰ ἔχοντα προσηροσμένα περὶ μικρὰ νομίσματα ἢ μαργαριτάρια ἢ ρουμπιέδες, ἐλέγοντο δὲ μασαλάδες καὶ ἀνηρῶντο ἐκ τῆς κόμης διὰ ἀγκύστρων (γάντζων). Ὅπισθεν τῆς κεφαλῆς ἡ νύμφη ἐφόρει μικρὸν φέσιον ροτόζι ὀνομαζόμενον, δεδεμένον διὰ χρυσοῦ τσεβρέ· τοῦτο δὲ μόνον διετήρει ἡ νύμφη ἐκ τῆς παρθενικῆς ἐνδυμασίας, ἢ ἐπιφουλασσομένη νὰ περιγράψωμεν ἄλλοτε· τινὲς ὅμως ἐφόρουσαν μαργαριταρένιο φέσιον.

Ἦδη μεταβῶμεν εἰς τὴν διακόσμησιν τοῦ στήθους. Τὸ ὑπὸ τὸν λαιμὸν γυμνὸν μέρος τοῦ στήθους ἐκάλυπτε ριορτάνι, ἢτοι πλέγμα ἐκ νομισμάτων χρυσῶν, ἀργυρῶν καὶ μαργαριταρίων, ἅτινα ἐπέφωρον εἰς νῆμα· κατέληγε δὲ τὸ ριορτάνι εἰς μέγα Κωσταντινάτο ἢ εἰς σαυρὸν πολυτίμον· πρὸς τοῦτοις ἐκ τοῦ λαιμοῦ ἐκρέματο ἡ καράκα δηλ. ταινία πολυτίμος χρυσῆ ἐν ἣ προσεῖράπτον φλωρὰ, ρουμπιέδες, καὶ Κωσταντινάτα· πολλάκις καὶ τὴν καράκα ἐδανείζοντο παρὰ πλουσιωτέρας οἰκογενείας.

Τὴν λοιπὴν ἐνδυμασίαν ἀπετέλουν τὰ ἐξῆς· ἀν-